

WE DON'T ALWAYS WANT WHAT'S RIGHT

GERRIT JAN DE ROOK IN CONVERSATION WITH ANNABEL KANAAR

Anybody invited to realize a project in 1646 is asked to engage in conversation with a previously unknown correspondent.

This conversation takes place via e-mail and stretches through the whole period during which the artists develop their initial idea into final results. 1646 invites the correspondent at the other end of this contact to figure his/her way through this actual process.

In trying to picture what result the artists' work is going to, such exchange can become a reflection on the amount of otherwise untraceable choices of the moment which make up to the artists' practice.

This issue is part of the exhibition by Annabel Kanaar, *We Don't Always Want What's Right*, January 24 2014 in 1646. The exhibition is part of *The Ongoing Conversation* series, a collaboration between 1646 and the Master Artistic Research, The Hague.

This artist
Annabel Kanaar

This correspondent
Gerrit Jan de Rook

Concept and design
Nico Feragnoli

1646.

Boekhorststraat 125, 2512 cn, The Hague
The Netherlands

<http://1646.nl> - info@1646.nl

JANUARI 15: Gerrit Jan de Rook [GJR] - Annabel Kanaar [AK]
hoi annabel,

Een paar jaar geleden, toen ik in Leiden was, werd ik er ver-
rast door de intocht van sinterklaas. Omdat daartoe de brug open
stond, moest ik een tijdje wachten en ik werd plotsklaps diep ge-
troffen door het fenomeen. Wat is het toch prachtig dat volwasse-
nen al zo lang dit toneelstuk zo serieus opvoeren voor kinderen.
Wat heerlijk dat we dit geheim voor hen verborgen houden en hen op
een avontuurlijke wijze een spiegel voor houden betreffende goed
en kwaad. Ik ervoer het als een reëel sprookje.

Wat moet je wel en niet willen weten? Hoe goed is het om 'alles' te
willen ontraadselen? Of is het juist de taak van de kunstenaar om
dit soort taboes te doorbreken?

mg,
gj

AK - GJR
Dag gj,

Wat moet je wel en niet willen weten? Ik denk dat het meer een kwes-
tie is van wat moet je wel en niet willen geloven.

Ik juich het toe om bij alles om je heen vragen te stellen, je te ver-
wonderen of wellicht zelfs concrete antwoorden te vinden. Met al-
gemene kennis is niets mis. In hoeverre je deze informatie je per-
spectief laat verkleinen of verbreden is een tweede.

Staat waarheid gelijk aan geluk of ongeluk? Is *iets* of een ervaring
minder oprecht zodra je de waarheid of leugen kent? Beperkt de leu-
gen de ervaring, of ontnemen wij onszelf de ervaring door de leu-
gen zwaarder te laten wegen dan de plezierige, misschien wat naïe-
ve veronderstelling?

Ik onthoud de dag dat mij verteld werd dat Sinterklaas niet bestond
- en de dag dat ik vooralsnog in hem ging geloven.

Warme groet,
annabel

GJR - AK
hoi annabel,

Het ging me eigenlijk niet zozeer om waarheid - ik acht dat een re-
latief begrip - maar meer om de zin van het verdiepen in 'gehei-
men' of 'mysteries'. Niet alleen op ervaringsniveau maar ook op ar-
tistisch gebied. In hoeverre is dat voor jou een drijfveer?

mg,

gj

JAN 16: AK - GJR
Dag gj,

Geheimen en mysteries zijn in mijn optiek er om vragen op te roepen, niet per se om te doorgronden. Een situatie waarin wordt gesproken over een mysterie is gebaseerd op onzekerheden en daarin schuilt ook de magie en spanning van het geheel.

Ik denk dat je deze onzekerheid niet wegneemt door te verdiepen, aangezien -en dan spreek ik puur vanuit mijn eigen kunstpraktijk- ik anticipeer op mogelijkheden. De mogelijkheid en onmogelijkheid van mogelijkheden *overwegen* stelt je in staat situaties onbevangen te benaderen en ik hoop en denk dat je daardoor beter in staat bent je mee te laten slepen met de schoonheid van dit soort fenomenen.

Zelf werk ik met 'dood' als thema, juist omdat er zoveel *niet* te weten valt.

Warme groet,

annabel

GJR - AK
hoi annabel,

Dus als ik het goed snap, wil jij de magie en spanning van 'dood' benaderen vanuit een open standpunt waarbij alle mogelijkheden en onmogelijkheden inbegrepen zijn. Op welke wijze(n) benader je deze himalaya van mogelijkheden?

mg,
gj

AK - GJR
Dag gj,

Aangezien *dood* een scala aan mogelijkheden biedt baken ik mijn werkgebied af tot persoonlijke verwarring en anekdotes. Wanneer ik een werk maak van een situatie dan weerspiegel ik wat ik *denk* dat ik zie en wat ik graag zou *willen* zien. Tijdens dit proces probeer ik mij te laten verrassen door toevalligheden en deze te integreren in mijn werk; het houdt mijn leven spannend.

Warme groet,
Annabel

GJR - AK
hoi annabel,

Dank voor je snelle antwoord. Twee vragen:

- je spreek over *denken*, hoe verhoudt zich dat tot *voelen*?

- waarom zou je je beperken tot wat je 'graag zou willen zien' en niet incorporeren 'dat wat je vreest'? Is 'angst' niet minstens een even rijke inspiratiebron als 'hoop'?

mg,
gj

AK - GJR
Dag gj,

Denken beschouw ik in een dergelijk proces als een structuur die gebaseerd is op vergelijkingen maken, waar voelen een instinctieve reactie is. Mijn denkproces beschouw ik als een reactie op een gevoel dat ik niet kan plaatsen. Ik denk dat dit ook is waar ik naar streef binnen mijn werk, dat een toeschouwer emotioneel betrokken raakt bij een beeld, maar dat het ze ook in staat stelt de situatie en hun aanvankelijke beleving een kritische blik toe te werpen.

Ik denk dat de positieve connotatie die met de zin 'graag zou willen zien' enigszins misplaatst is hier. Ik denk dat angst een uitstekende bron van inspiratie kan zijn, ik ben echter wel van mening dat angst je ook snel kan bevangen. Daarnaast heb ik ondervonden dat *hoop* en *angst* in de thematiek waarmee ik werk haast inwisselbaar zijn.

Bij voorbaat sorry als mijn antwoorden te ongenueanceerd zijn, ik hoor graag van je als je meer duidelijkheid wilt. Warme groet,

annabel

GJR - AK
hoi annabel,

Zou je me een of meer voorbeelden kunnen/willen geven over die inwisselbaarheid van *hoop* en *angst*?

mg,
gj

AK - GJR
Dag gj,

Het werken met dood en mensen uit mijn directe omgeving zorgt voor een tot op heden onbekende, maar op den duur misschien zeer reële situatie. Een confronterend moment wanneer ik mijn moeder portretteerde alsof ze dood was en haar vervolgens samen met mijn vader opmaakte en aankleedde zoals zij leefde in onze herinnering. In de veronderstelling dat deze handeling mij wellicht voor kan bereiden, maar ook wetende dat zo'n situatie haast onvermijdelijk gaat zijn wanneer ze daadwerkelijk overlijdt.

Ook de wederzijdse afhankelijkheid die komt kijken bij de relatie tussen overledene en nabestaande maakte mij bewust van alles wat je zou willen betekenen en het weinige waartoe je eigenlijk nog maar in staat bent.

Warme groet,
annabel

JAN 17: GJR - AK
hoi annabel,

Hoop en angst, denken en voelen, leven en dood - dit is slechts een selectie van de 'tegenpolen' die je tot nu noemde en waarvan je de mogelijkheid tot inwisselbaarheid aanstipte. In alle gevallen zijn het 'tegenpolen'

waartussen het verschil een kwestie van seconden kan zijn.

Een hypothese: betekent dat niet dat het slechts 'bijverschijnselen' zijn van grotere 'noemers', zoals de wil om te leven, het anticiperen op de toekomst en de zin van het bestaan?

mg,

gj

AK - GJR

Dag gj,

Dank voor je bericht.

Tot nu toe de meest confronterende vraag, de zin van het bestaan. Best een deprimerende gedachte ook, aangezien mijn werk voornamelijk de beperkingen van leven en herinnering benadrukt. Hoe klein alles eigenlijk kan zijn en nietszeggend en hoe mensen hier toch zo veel waarde aan kunnen hechten. Of eigenlijk hoeveel waarde ik er aan hecht, zou ik moeten zeggen. Dat ik al mijn tijd stop in het vastleggen en namaken van deze momenten.

Daarnaast denk ik dat de wil om te leven zich altijd al uitdrukt door het maken van kunst an sich. Binnen mijn werk denk ik dat de wil om te leven zich uit doordat ik dingen probeer vast te houden in de tijd, kopieën van momentopnamen maak.

Warme groet,
annabel

GJR - AK

hoi annabel,

Terwijl jij tot deprimerende gedachten komt, word ik steeds gelukkiger omdat ik door ons gesprek steeds meer overtuigd raak van het bestaan van het een *en* het ander. Zijn 'de beperkingen van leven en herinnering' niet een reden om hier juist *meer* waarde aan te hechten? Is het niet zo dat 'kleine' en 'nietszeggende' gebaren de grootste liefdesuitingen kunnen zijn? Zou het niet zo zou kunnen zijn dat voor ons - als nietige (en tegelijk majestueuze) schepsels - het *oneindige* alleen maar benaderd kan worden door een optimaal intense concentratie op het *moment*?

Ik heb het gevoel dat de wil om te leven op vele manieren uitgedrukt kan worden en dat iedereen daarvoor zijn eigen middelen heeft. Gezien jouw keuze van 'kunst an sich' daarom een volgende vraag: voor wie maak jij je 'kopieën van momentopnamen'?

mg,

gj

AK - GJR

Dag gj,

Hoe graag ik ook zou willen zeggen dat ik ze voor een grote goed maak, creëer ik mijn werken voornamelijk vanuit en voor mijn eigen onzekerheden. Ik probeer met mijn werken grip te krijgen op al wat ik niet kan bevatten. Misschien is dit ook wel mijn grootste valkuil. Ik probeer gaandeweg, langzaam maar zeker mijn functie te bepalen als

kunstenaar ten opzichte van een publiek.

Warme groet, Annabel

GJR - AK

hoi annabel,

Daar gaan we weer: ik ben dolblij met je schoorvoetende antwoord. Naar mijn overtuiging moeten kunstenaars hun eigen ziel en zaligheid in een kunstwerk stoppen en doen dat primair voor zichzelf. Maar daarnaast hebben ze - omdat het werk een plaats wil veroveren binnen het terrein 'kunst' - echter wel degelijk de taak om - in meerdere of mindere mate - erover na te denken hoe een hen onbekende beschouwer het werk interpreteert, want uiteindelijk is het in hun eigen belang hun intenties goed over te laten komen. Wat doe jij in dit opzicht?

mg,

gj

AK - GJR

Dag gj,

Ik probeer zo veel mogelijk reacties van toeschouwers te pijlen en hier op te anticiperen in mijn werkproces. Vaak krijg ik, wellicht door het open karakter van mijn werk, persoonlijke verhalen te horen - niet altijd zonder verdriet of tranen. Dat vind ik zo ongelooflijk mooi, dat zo iets banaals als *dood* de barrière tussen onbekenden kleiner kan maken. Wat betreft *dood* zijn we allemaal leken en ik denk dat dit verbindt.

Warme groet,
annabel

GJR - AK

hoi annabel,

wat een mooi antwoord. Zo mooi dat ik maar even niet reageer op de karakterisering van *dood* als banaal. Als voorlaatste vraag - ik had stiekem vooraf besloten me tot tien te beperken - iets over je werkwijzen. Je tekent, schildert, werkt met textiel en maakt videowerken. Hoe verhouden die uitdrukkingsmogelijkheden zich tot elkaar en hoe kies je welke je in een bepaalde expositie - zoals nu in 1646 - toont?

JAN 18: AK - GJR

Dag gj,

Het gebruiken van verschillende technieken is geheel afhankelijk van het ritme van de momentopname waar ik mee werk. Binnen mijn werk over *dood* ben ik niet specifiek op zoek naar vernieuwende technieken.

Voor mijn *artist statement* ben ik echter wel bezig een format te bedenken dat meer aansluit bij mijn werkwijze, ik kon dit namelijk niet vinden in de meer conventionele vormen. Textiel is hierbij een uitkomst vooral omdat dit een, fysiek gezien, intensief en tastbaar medium is dat gezien de duurzaamheid ook veel mogelijkheden voor

experiment biedt.

Voor de samenstelling van een expositie kijk ik niet naar het medium dat ik gebruikt heb, ik probeer een mooie opstelling te verzorgen waarbij het werk inhoudelijk gezien een dialoog vormt.

Ik kijk uit naar je laatste vraag.

Warme groet, annabel

GJR - AK

hoi annabel,

Laten we terugkeren naar de eerste vraag waarin ik sinterklaas te berde bracht. Zouden 'geheimen' ook een functie kunnen hebben bij het ontwikkelen van een visie op de dood? Ik bedoel: in het westen wordt dood meestal geassocieerd met onmetelijk verdriet en definitief verdwenen terwijl deze elders met minder angst wordt bejegend en zelfs gevierd. Zouden de 'onbarmhartige' kanten van de dood niet iets meer verzacht of verhuld kunnen worden en de positieve kanten - verlossing en bestemming - wat meer benadrukt? Moeten we niet een ieder de kans (of: taak) geven daarmee *zelf* in het reine te komen? En zou kunst hierbij nuttig kunnen zijn?

mg,

gj

JAN 19: AK - GJR

Dag gj,

Het bespreekbaar maken van *dood* is iets wat in mijn omgeving redelijk geschuwd wordt. Ik weet niet of de nadruk op positieve kanten leggen de angst weg kan nemen, maar ik ben er van overtuigd dat wanneer wij de dood opnemen in onze dagelijkse rituelen wij meer geacclimatiseerd zullen raken met het idee wat dood voor ons kan zijn en betekenen.

Ik denk niet dat mijn werk iemand kan voorbereiden op een confrontatie met *dood*; hoe je op *dood* reageert valt nooit van te voren vast te stellen. Ik probeer met mijn onderzoek alleen maar dingen bespreekbaar te maken. Je zou 't een rouwproces kunnen noemen.

Warme groet,

annabel